

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW, MPVO

Verzamelbrief aan Tweede Kamer

Aanleiding

Vorig jaar heeft u de Tweede Kamer voor het zomerreces een verzamelbrief gestuurd om de stand van zaken omtrent diverse aangenomen moties en toezeggingen op het gebied van funderend onderwijs toe te lichten. Het voorstel is om ook dit jaar de ontwikkelingen rondom verschillende onderwerpen, moties en toezeggingen te bundelen en de Kamer hierover in één keer te informeren. Deze verzamelbrief wordt voor het zomerreces naar de Tweede Kamer gestuurd.

Besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de bijgevoegde verzamelbrief en deze te ondertekenen voor verzending aan de Kamer. Tevens vindt u de relevante nota's per thema die als zodanig openbaar zullen worden gemaakt in het kader van deze verzamelbrief.

Kern

In de bijgevoegde verzamelbrief wordt ingegaan op de volgende thema's. Binnen de portefeuille van MOCW:

1. Afronding van de DPIA en DTIA voor Google Workspace for Education en ChromeOS op beheerde Chromebooks
5. Geschiedenisonderwijs
11. Uitbreiding van de tolkvoorziening in het onderwijs

Binnen de portefeuille van MPVO:

2. Digitalisering in het funderend onderwijs
3. Wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs
4. Onaangekondigde bezoeken door de Inspectie van het Onderwijs
6. Fries in het onderwijs
7. Gemakkelijk in gesprek kunnen gaan met iemand van de onderwijsinstelling over mentale gezondheid van jongeren
8. Stand van zaken omtrent moties en toezeggingen over thuisonderwijs
9. Handreiking omgaan met antisemitisme incidenten
10. Toezegging verstrekken communicatie tussen OCW en expertisecentrum Rutgers (openbaarmaking communicatie)
12. Uitstel inwerkingtreding urennorm lichamelijke opvoeding vo
13. DAMU-regeling po en de DAMU reiskostenregeling po
14. Samenwerkingsscholen
15. Evaluatie SPUK Gemeentelijke Onderwijsachterstandenbeleid
16. Voorgenomen wijziging besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie
17. Overig

Onderwijspersoneel en Primair Onderwijs

Van

Persoonsgegevens

Datum

25 juni 2024

Referentie

46133882

Bijlagen

Bijlage 1: Verzamelbrief

Bijlage 2: Onderzoeksrapport Governance normenkader IBP funderend onderwijs

Bijlage 3: Onderzoek scenario's voor Nationaal Diensten Centrum

Bijlage 4: Evaluatie Wet pseudonimisering onderwijsdeelnemers

Bijlage 5: Wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs

Bijlage 6: Openbaarmaking communicatie OCW en expertisecentrum Rutgers

Bijlage 7: Beslisnota bij antwoord op de week van de Lentekriebels van het lid Baudet (FvD)

Bijlage 8: Evaluatie experiment Dans- en Muziekbeschikking voor scholen in het primair onderwijs

Bijlage 9: Eindrapport Samenwerkingsscholen

Intern OCW afgestemd

OPO, OVO, KO

Aantal pagina's

7

Toelichting

Vanwege de bijzondere demissionaire status van het kabinet gaat een klein aantal brieven, anders dan eerder gepland, niet uit voor de zomer. In plaats daarvan zal in de verzamelbrief één korte passage worden opgenomen waarin wordt aangegeven welke toezeggingen in de tijd iets opschuiven door de huidige politieke context. Een passage hierover is in de Verzamelbrief opgenomen. Daarnaast wordt de Kamer als volgt inhoudelijk geïnformeerd:

1. Afronding van DPIA en DTIA op Google Workspace for Education en ChromeOS po beheerde Chromebooks (MOCW)

In de Kamerbrief van 5 juli 2023¹ is gemeld dat Google de acht hoge risico's uit de DPIA van 2021 heeft verholpen, en dat vijf nieuwe bevindingen door SURF en SIVON zijn aangepakt. Het onderzoek naar internationale gegevensdoorgifte (DTIA) identificeerde geen hoge risico's. Scholen moeten nieuwe instellingen doorvoeren volgens instructies van SIVON en SURF, die de producten periodiek blijven evalueren.

2. Digitalisering in het funderend onderwijs (MPVO)

Momenteel worden vier onderzoeken uitgevoerd die verschillende aspecten van digitalisering in het onderwijs behandelen. Deze brief biedt deze onderzoeken aan de Kamer aan. Het betreft de volgende onderzoeken: het *Onderzoeksrapport Governance normenkader IBP funderend onderwijs*², het *Onderzoek scenario's voor Nationaal Diensten Centrum*³ en de *Evaluatie Wet pseudonimisering onderwijsdeelnemers*⁴. Na de zomer ontvangt de Kamer een brief over digitalisering in het funderend onderwijs, waarin een beleidsreactie op deze vier onderzoeken in samenhang wordt gegeven.

3. Wachlijsten gespecialiseerd onderwijs (MPVO)

Met de motie Kwint/Van den Hul werd gevraagd de wachlijsten in het gespecialiseerd onderwijs (go) te monitoren.⁵ Een monitoringsprogramma (2024-2027) door Oberon en het Kohnstamm Instituut is opgezet, met tweemaal per jaar een vragenlijst onder schoolbesturen. Uit het eerste rapport blijkt dat 40% van de vestigingen de vragenlijst heeft ingevuld, waarbij vooral in speciaal onderwijs (37%) en voortgezet speciaal onderwijs (23%) plaatsingslijsten bestaan. Hoofdoorzaken voor wachlijsten zijn gebrek aan fysieke ruimte en onderwijspersoneel. Acties om deze wachlijsten aan te pakken zijn in de brief over passend onderwijs vermeld.⁶

4. Onaangekondigde bezoeken Inspectie van het Onderwijs (MPVO)

In de Voortgangsbrief van 27 november 2023 is de Kamer over de

voortgang van het onderzoek naar onaangekondigde bezoeken door de Inspectie in het funderend onderwijs geïnformeerd.⁷ De Inspectie voerde een pilot, een literatuurstudie en gesprekken met het veld en internationale onderwijsinspecties uit. De bevindingen worden binnenkort afgerond en in het najaar van 2024 wordt de Kamer verder geïnformeerd.

5. Geschiedenisonderwijs (MOCW)

Op 14 juni 2023 nam de Kamer een motie aan om het perspectief van de individuele Indiëveteraan op te nemen in het geschiedenisonderwijs over de dekolonisatieperiode.⁸ De Stichting Leerplanontwikkeling (SLO) kreeg de opdracht om dit perspectief mee te nemen bij het maken van kerndoelen en examenprogramma's, rekening houdend met relevante moties en toezeggingen.⁰⁹ Het is nu aan SLO om een doordachte keuze te maken over dit perspectief in het geschiedenisonderwijs. De concept-kerndoelen voor po en onderbouw vo worden eind 2024 verwacht en het concept-examenprogramma geschiedenis voor bovenbouw vo medio 2026.

6. Fries in het onderwijs (MPVO)

Tijdens het tweeminutendebat op 27 maart 2024 werd een motie door lid Beckerman (SP) ingediend om het Friese taalonderwijs in het primair en voortgezet onderwijs blijvend te stimuleren.⁰⁰ Scholen in Fryslân zijn verplicht Fries te onderwijzen, onder toezicht van de Inspectie van het Onderwijs. De nieuwe Bestjoersôfspraak Fryske taal en kultuer 2024-2028 omvat de actualisering van kerndoelen en examenprogramma's voor Fries, met oplevering in 2026 en 2024. Structurele middelen zijn vrijgemaakt voor leraren Fries, met plannen voor werving en opleiding.

7. Gemakkelijk in gesprek kunnen gaan met iemand van de onderwijsinstelling (MPVO)

De motie Slootweg en Pouw-Verweij verzoekt de regering ervoor te zorgen dat scholieren en studenten altijd makkelijk iemand kunnen vinden voor een persoonlijk gesprek.⁰¹ Dit is belangrijk voor mentale steun en andere problemen. In het funderend onderwijs zijn leraren benaderbaar, en in het voortgezet onderwijs kunnen leerlingen terecht bij hun mentor. Er wordt gewerkt aan een wettelijke verplichting voor vertrouwenspersonen, en in mbo, hbo en wo zijn er studieloopbaanbegeleiders, studieadviseurs, mentoren en peer-to-peer activiteiten voor ondersteuning.

⁷ Kamerstukken II, 2023/24, 31293, nr 707, p.6.

⁸ Kamerstukken II, 2022/2023, 26049, nr. 108

⁰⁹ De algemene werkopdracht is te vinden op:
https://www.slo.nl/publish/pages/20492/werkopdracht_ministerie_ocw_aan_slo_kerndoelen_vijf_leergebieden.pdf

⁰⁰ Kamerstukken II 2023/24, 36410, nr. 99.

⁰¹ Kamerstukken II, 2023-24, 36 410 VIII, nr. 22.

8. Stand van zaken moties en een toezegging over thuisonderwijs (MPVO)
Aangaande het wetsvoorstel 'waarborgen thuisonderwijs' is vanwege het verschijnen van het hoofdlijnenakkoord besloten de Kamer op dit moment geen brief te sturen over de inzet van het demissionaire kabinet. Evenwel kunnen twee moties worden afgedaan die betrekking hebben op het thema en een toezegging uit 2022. In de brief is een tekst opgenomen over nader onderzoek naar beweegredenen van ouders om een beroep te doen vanwege richtingsbezwaren. Via leerplichtambtenaren is getracht meer inzicht te verkrijgen in deze groep, omdat wij van deze groep ouders/leerlingen zelf geen gegevens hebben. In de passage staan de uitkomsten van deze gesprekken. Ook was er een verzoek van de VKC om in contact te treden met twee grootouders met zorgen over hun kleinkinderen die een vrijstelling hebben van de leerplicht en die thuisonderwijs krijgen. Er is met de grootouders gesproken en hun ervaringen nemen we mee de verdere beleidsvorming op dit onderwerp
9. Handreiking omgaan met antisemitisme incidenten (MPVO)
Tijdens de afgelopen begrotingsbehandeling van OCW is de motie Ceder⁰² aangenomen, waarin de regering verzocht werd een handreiking te ontwikkelen voor scholen en docenten bij het omgaan met antisemitische incidenten. Het ministerie van OCW heeft daarop, samen met het CIDI, de NCAB en andere Joodse en maatschappelijke organisaties, een handreiking ontwikkeld die scholen helpt bij het herkennen, omgaan met en melden van antisemitische incidenten. Deze handreiking is op 17 mei 2024 gepubliceerd op rijksoverheid.nl en verspreid binnen het onderwijsveld.
10. Toezegging verstrekken communicatie tussen OCW en expertisecentrum Rutgers (MPVO)
Op 29 maart 2023 verzocht lid Baudet (Forum voor Democratie) om de communicatie tussen het ministerie van OCW en expertisecentrum Rutgers met de Kamer te delen. In reactie hierop werd op 6 juni 2023⁰³ toegezegd dat de communicatie van de beleidsdomeinen waar de ambtsvoorganger verantwoordelijk voor was, kon worden gedeeld met de Kamer. De bijlage van de verzamelbrief bevat de communicatie voorafgaand aan de Week van de Lentekriebels 2023 tussen betrokkenen van de directie Onderwijspersoneel en Primair Onderwijs van het ministerie van OCW en expertisecentrum Rutgers.⁰⁴ Na ontvangst van de schriftelijke vragen van lid Baudet, zoals aangegeven in de beslisnota⁰⁵ behorende bij de Kamervragen vond er contact plaats met

⁰² Kamerstukken II, 2023-2024, 36410 VIII, nr. 84.

⁰³ Kamervragen II 22-23, nr. 2820

⁰⁴ Bijlage 6: Openbaarmaking communicatie OCW en expertisecentrum Rutgers

⁰⁵ Bijlage 7: Beslisnota bij antwoord op de week van de Lentekriebels van het lid Baudet (FvD)

expertisecentrum Rutgers om de beantwoording af te stemmen.

Datum
25 juni 2024

11. Uitbreiding tolkvoorziening in het onderwijs (MOCW)

Vanaf het komende schooljaar wordt de tolkvoorziening in het onderwijs uitgebreid, waardoor Cluster 2 leerlingen met een auditieve beperking en leerlingen met een spraakbeperking bij UWV een tolk kunnen aanvragen. Dit initiatief bevordert meer passend en inclusief onderwijs. Het Uitvoeringsbesluit onderwijsvoorzieningen voor jongeren met een handicap wordt aangepast in voorbereiding op deze uitbreiding. In juni 2023 is de Kamer geïnformeerd over deze uitbreiding⁰⁶, hoewel de inwerkingtredingsdatum van het gewijzigde besluit is bijgesteld, heeft dit geen invloed op de toekenning van de tolkvoorziening vanaf het komende schooljaar.

12. Uitstel inwerkingtreding urennorm lichamelijke opvoeding vo (MPVO)

Bewegingsonderwijs is essentieel voor leerlingen, maar soms is het voor scholen niet helder hoeveel uren lichamelijke opvoeding ze moeten aanbieden. Een voorstel in de Reparatielwet OCW beoogde deze norm te verduidelijken, maar het concrete uren-aantal leidde tot onvoorziene problemen, omdat het uitging van 40 lesweken, terwijl scholen gemiddeld 37,8 lesweken hebben. Dit zou leiden tot een onbedoelde uitbreiding van uren, terwijl het doel was om de bestaande norm te verhelfen. Daarom wordt dit deel van de Reparatielwet voorlopig niet ingevoerd. Er wordt gezocht naar een oplossing, waarover de Kamer later in 2024 wordt geïnformeerd.

13. DAMU-regeling po en DAMU reiskostenregeling po (MVPO)

- DAMU-regeling po en reiskostenregeling: in 2021 is als opvolging van een motie van Rudmer Heerema (VVD) een regeling gemaakt voor scholen gericht op leerlingen met een talent op het gebied van dans of muziek (DAMU-leerlingen). De leerlingen op deze scholen stromen door naar DAMU-scholen in het vo en vaak naar één van de vervolgoopleidingen in het hbo.
- Evaluatie regelingen: de DAMU-regeling PO en een bijbehorende reiskostenregeling voor minder draagkrachtige ouders zijn geëvalueerd.⁰⁷ Bij deze brief wordt het evaluatierapport aangeboden.
- Uit de evaluatie blijkt dat slechts drie scholen hebben deelgenomen en dat zij zeer beperkt gebruik hebben gemaakt van de wettelijke ruimte die zij kregen. Zij hebben ook aan gegeven deze ruimte niet per se nodig te hebben om het onderwijs te kunnen geven, zoals zij dat willen. Van de reiskostenregeling werd zeer beperkt gebruik gemaakt en de uitvoeringskosten zijn verhoudingsgewijs erg hoog (€ 5.689,66 uitgekeerd in 2023, €11.000,- uitvoeringskosten).
- Opvolging DAMU po: om die reden wordt voorgesteld de beide regelingen niet te continueren. Het besluit over het beëindigen wordt met deze brief voorgelegd aan MPVO. Eerder is hierover nog geen besluit genomen. Vanwege de omvang van het experiment, en de

⁰⁶ Kamer II 2022-2023, 36200-VIII-237

⁰⁷ Bijlage 8: Evaluatie experiment Dans- en Muziekbeschikking voor scholen in het primair onderwijs

uitkomsten van de evaluatie, leek de verzamelbrief een passende plek om het evaluatierapport aan te bieden en aan te geven dat we het experiment niet continueren.

Datum
25 juni 2024

14. Samenwerkingsscholen (MPVO)

Door dalende leerlingaantallen worden scholen in dunbevolkte gebieden met sluiting bedreigd. Om openbaar en bijzonder onderwijs te behouden, werd in 2018 de wet Samenwerkingschool ingevoerd. Deze wet maakt het eenvoudiger om samenwerkingsscholen te vormen, waar beide onderwijssoorten worden aangeboden. In 2024 evalueerde het Kohnstamm Instituut deze wet, met positieve conclusies over de versoepeling van regels en behoud van onderwijsidentiteiten. Hoewel er soms weerstand is, zien de meeste betrokkenen de samenwerking als waardevol. Het ministerie zal de aanbevelingen van de onderzoekers overwegen en uw Kamer in het najaar informeren over verdere stappen.

15. Evaluatie SPUK Gemeentelijke Onderwijsachterstandenbeleid (MPVO)

Gemeenten ontvangen via een specifieke uitkering (SPUK GOAB) middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid, gebaseerd op een door het CBS ontwikkelde indicator sinds 2019. Bij invoering werd toegezegd dit in 2024 te evalueren. Uit een vragenlijst blijkt dat 75% van de gemeenten tevreden is met de uitkering vanwege gerichte besteding en financiële zekerheid, hoewel sommigen ruimere bestedingsdoelen wensen. Een kwart is ontevreden door niet-structurele middelen, late duidelijkheid, hoge verantwoordingslasten en onvoldoende dekking van kosten. Voor de financiering vanaf 2027 heeft 69% een voorkeur voor voortzetting van de specifieke uitkering, 12% voor het Gemeentefonds, en 8% voor andere opties zoals directe uitkering aan kinderopvang en onderwijs. Het is aan het nieuwe kabinet om een besluit te nemen over de wijze waarop de financiering na 2027 wordt voortgezet.

16. Voorgenomen wijziging besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie (MPVO)

In recente afstemming met u over welke brieven u nog naar de Tweede Kamer wenst te sturen heeft u akkoord gegeven op de vooraankondiging van het Wijzigingsbesluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Omdat dit om een kleine aankondiging gaat loopt deze mee in de verzamelbrief. In de passage staat genoemd dat een nieuw kabinet het besluit in consultatie zal brengen.

Aanleiding is tweeledig: allereerst heeft u in oktober 2023 aangekondigd de mogelijkheid tot inzet van de bbl'er onder voorwaarde in voorschoolse educatie te verkennen. Recent heeft u via startnota akkoord gegeven op het voorbereiden van deze wijziging in combinatie met het aanpassen van de regels voor pedagogisch medewerkers op de ve groep als het gaat om taal, zodat deze beter aansluiten bij wetenschappelijke inzichten over welke vaardigheden nodig zijn om peuters te ondersteunen in hun taalontwikkeling.

Als tweede benoemt deze passage het voornemen tot een juridische verheldering in het besluit. Het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie benoemt het hebben van een afgerond diploma als voorwaarde om te mogen werken in de voorschoolse educatie. Het besluit verwijst voor de verdere uitwerking (via een ministeriële regeling) naar de CAO Kinderopvang, welke ook mogelijkheden zonder afgerond diploma beschrijft die leiden tot een bevoegdheid als pedagogisch medewerker. Deze twee bepalingen spreken elkaar tegen: enerzijds wordt een afgerond diploma verplicht, anderzijds worden er een aantal mogelijkheden beschreven om je te bekwamen als pedagogisch medewerker zonder afgerond diploma. Tussen 2010 en december 2023 heeft de GGD GHOR geen expliciete richtlijn geformuleerd over hoe de toezichthouder om moet gaan met pedagogisch medewerkers in de kinderopvang die voor het basisdeel de richtlijn uit de CAO Kinderopvang volgen, maar geen afgeronde opleiding tot pedagogisch medewerker hebben. Dit betekende in de praktijk dat er niets gebeurde als deze pedagogisch medewerkers op de groep stonden, zolang ze maar voldeden aan de extra eisen voor ve. In december 2023 heeft de GGD GHOR, na contact met OCW, de GGD'en geadviseerd om kinderopvanghouders die deze personen op de ve groep hebben staan een aantekening te geven. Dit heeft ertoe geleid dat sinds december de GGD'en tekortkomingen constateren bij werknemers die tussen 2010 en 2023 wel op de ve-groep mochten. In februari 2024 heeft een houder van een kinderopvanglocatie een WOO-verzoek[1] ingediend bij OCW naar de besluitvorming tot strenger handhaven, omdat de houder stelt dat hun medewerkers onterecht van ve-groepen worden gehaald door de toezichthouder.

OCW is voornemens de juridische onduidelijkheid weg te nemen en de lijn van de CAO kinderopvang te volgen. Dit betekent dat uit het besluit eenduidig blijkt dat de voorwaarden om te werken in de kinderopvang, zonder afgerond diploma, zoals beschreven in de CAO kinderopvang óók basis bieden om te werken in ve. Dit staat beschreven in de passage in de verzamelbrief. Dit betekent niet dat de kwaliteitsstandaarden voor de bevoegdheid van pedagogisch medewerker naar beneden gaan. In eerdere regelgeving[2] waarbij nog een lijst van opleidingen was opgenomen die basis boden voor het werken in ve stonden al niet-afgeronde opleidingen, zoals het overgangsbewijs naar het laatste jaar van de pedagogische academie. Daarnaast beoordelen experts aan de CAO-tafel op basis van een kwaliteitskader welke opleidingen zij wel en niet opnemen in de CAO. Voor ve blijven tenslotte aanvullende eisen gelden ten opzichte van pedagogisch medewerkers in de reguliere kinderopvang. Om in de ve te werken moet je ook het keuzedeel ontwikkelingsgericht werken behalen en gelden aanvullende eisen voor taal. Hieraan verandert niets.

17. Overig

Gezien de huidige demissionaire status van het kabinet, wordt de Kamer niet voor de zomer, maar op een later moment over een aantal moties en toezeggingen geïnformeerd. Deze moties en toezeggingen zijn in de Verzamelbrief opgenomen.